

СХІДНИЦЬКА ФІЛІЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ НАФТОВОЇ КОМПАНІЇ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «MAURICE GUENOT»

На прикладі філії французької нафтової компанії «Maurice Guenot» в даній статті аналізується процес проникнення у Східницю закордонного капіталу. Визначено інституційний розвиток нафтових шибів, організацію роботи їх керівництва, посередників та працівників, а також з'ясовано методику добування ропи, її кількість та напрямки збуту.

Ключові слова: нафта, Східниця, Франція, нафтова компанія «Maurice Guenot», нафтовий шиб.

Lazorak B. Skhidnytsya Branch of «Maurice Guenot» French Limited Liability Oil Company. Using an example of «Maurice Guenot» French Oil Company branch, the given article aims to analyze the process of foreign capital penetration into Skhidnytsya. The institutional development of oil wells, the organization of corporate governance, the relations between agents and employees are defined. The methods of oil extraction, its amount and directions of sales are established.

Key words: oil, Skhidnytsya, France, «Maurice Guenot» Oil Company, an oil well.

Лазорак Б. Східницької філіал французької нафтяної компанії з обмеженою відповідальністю «MAURICE GUENOT». На прикладі філіала французької нафтяної компанії «Maurice Guenot» в даній статті аналізується процес проникнення в Східницю зарубіжного капіталу. Определено институциональное развитие нефтяных шибов, организацию работы их руководства, посредников и работников, а также выяснено методику добычи рапы, ее количество и направления сбыта.

Ключевые слова: нефть, Східниця, Франція, нафтяна компанія «Maurice Guenot», нафтяної шиб.

Постановка проблеми. Витоки нафтового промислу у Східниці у зв'язку із браком джерел важко окреслити в принципі. Хоча передісторію нафтового промислу вочевидь слід розпочати із ручного вичерпування нафти, яку, перемішуючи із землею, люди перетворювали на тягучу суміш. Цю мішаницю масово використовували селяни для змазування осей у своїх возах [1, 202]. Дана методика зафіксована ще наприкінці XVIII ст. і в історіографії нафтового промислу досі вважається, як початковий етап експлуатації корисної копалини [2, 167].

Однак вдалося локалізувати достовірні дані про те, що промисловий характер цього промислу надали геологічні відкриття відомого геолога, інженера та нафтового магната Станіслава Щепановського, який після повернення з індійської експедиції викупив у власниці Східниці княжної Марії Любомирської частину її земель, а тому вже на межі 1879 – 1880 рр. розпочав у Східниці добування нафти для переробки та експорту. До 1900 р. у селищі вже діяло більше десятка місцевих нафтових фірм та кілька десятків компаній на правах орендаря, які усіма можливими як правовими, так і протизаконними шляхами намагалися вкоренитися у промисел. Характерною ознакою східницького промислу в часі Австро-Угорщини, була поява потужних французьких капіталістів, які вкладали свої мільйонні активи, у транзит, добування та переробку нафти, пришвидшуючи тим самим проблему її перевидобутку та нафтову кризу (її пік розпочався у 1905 р.). З огляду на відсутність докладної інформації про присутність французьких компаній у нафтовому промислі Східниці та у зв'язку із появою нових джерел вважаємо актуальним проаналізувати інституційний розвиток невідомої досі в історіографії східницької філії французької нафтової компанії з обмеженою відповідальністю «Maurice Guenot».

Аналіз досліджень. Історіографія нафтового промислу Східниці має дуже вузьке коло спеціальних праць, які, в основному, були написані, ще до початку Першої світової війни (Зд. Камінський [14], Ф. Буяк [13, 92]) та в міжвоєнний період (С. Бартошевич [17, 7–8]). Сьогодні цю традицію у польській історичній традиції продовжують С. Бжозовський [12, 36–52], Я. Риботицький [18, 55, 61] та ін.

В сучасній українській науці маємо популярну працю дрогобицького краєзнавця Літописця В'ячеслава, який зробивши першу спробу окреслити інституційний розвиток нафтових фірм Східниці, на ґрунті повної відсутності джерел, допустив чимало грубих помилок, позаяк об'єднав історію фірм, які діяли у селищі в різних державах та в різних хронологічних періодах [3, 186, 208–209]. Більш достовірні відомості про тяглість нафтової промислової традиції в сусідніх Бориславі та Мражниці містять праці бориславського краєзнавця Олега Микулича [4, 5–71]. Серйозні академічні рефлексії на західноєвропейську новинку в темі Дрогобицького нафтового підгір'я нещодавно виклав у своїй рецензії львівський історик Ігор Чорновіл, який проаналізував книгу Алісон Фляйг Франк «Oil Empire. Visions of Prosperity in Austrian Galicia» [11]. В цілому ж в українській історіографії досі немає праці, де б аналізувалася фінансово-господарська діяльність нафтових фірм Східниці періоду другої половини ХІХ – початку ХХ ст., не говорячи

вже про закордонні компанії чи концерни, які у більшості випадків залишаються «білою плямою» в історії промислу «чорним золотом» в «Галицькій каліфорнії».

Мета статті – проаналізувати інституційний розвиток та фінансово-господарську діяльність східницької філії французької нафтової компанії «Maugise Guenot» в хронологічних рамках 1912 – 1914 рр.

Виклад основного матеріалу. Відкриття нового нафтового басейну Східниці у 70-х рр. XIX суттєво розширило промисловий простір Дрогобиччини тим самим змінивши економічну базу цілого регіону, адже без східницьких родовищ тепер не обходилися, а ні дрогобицькі банкіри, адвокати, приватні підприємці, а ні офіційна державна влада, яка у стінах дрогобицького магістрату все більше переймалася політичним впливом над активами нафтового промислу, ніж культурним розвитком рідного міста. З цього приводу у 1905 р. невідомий самбірчанин так описував свої враження від подорожі «Галицькою Каліфорнією»: «Дрогобич, це місто повітове, тут є школи, староство, цісарсько-королівський суд, гірничий уряд, поклади солі, податкова управа і т. д. Поряд розташований Трускавець – місто для купання, тут є водяні джерела першої якості, яку завжди хочеться пити. Далі розтягнулися Борислав та Східниця, де тисячі скарбів знаходяться в щоденному торгівельному обороті, саме тут найбільший наплив краян та іноземців: німців, французів, англійців, італійців, шведів, бельгійців, і навіть американців, які зібравши враженні від побаченого розвозять їх по всьому світу» [19].

Починаючи із середини 1880-х основними експортерами східницької нафти були французи. В кінці листопада 1883 р. у віденській періодиці було опубліковано інформацію про загрозу нафтовому промислу Дрогобиччини через проникнення французьких спекулянтів, які під видом нафтових кортелів проникали у місцеву транзитну торгівлю [16]. Як виявилось домовленості з чужоземцями відбувалися безпосередньо в канторах нафтових компаній, які, не бажаючи продавати продукцію через державне оподаткування, продавали її французам, які переймали податкований відсоток на себе, а згодом продавали вивезену нафту на європейські ринки під видом американської, а відтак дорожчої майже в двічі. Наприклад, в 1883 – 1884 рр. у Дрогобичі подібні операції здійснювали три французи, пани: Телегом, Жардінмонт та Грюкс із своєю акціонерною компанією [16]. Ці купці транспортували нафту на ринки Відня, де ставили на бочках замість галицьких штампів штампи американських нафтових компаній. Через це їхню ропу журналісти охрестили «шахрайським товаром» (eine Schwindelware)

[16]. Таким чином вже на початку розвитку нафтового промислу необачні покупці могли купувати східницьку та бориславську нафту, наче kota у мішку, не підозрюючи, що вона не має нічого спільного із каліфорнійськими джерелами.

Перехід французьких капіталовкладників від транспортування нашої нафти до її видобутку розпочався тоді, коли місцеві нафтові фірми почали банкрутувати через перевиробництво продукції. Так, 24 липня 1900 р. стало відомо, що акції східницької фірми «Вольський та Одживольський» почали скуповувати французи пан Ескоуля та правонаступник його активів пан де Мераль, які цього дня заплатили до Галицької ощадної каси 250 000 корон готівкою, а другу частину суми зобов'язалися сплатити до кінця листопада. Водночас третя частина суми мала бути сплачено до 15 березня 1901 р. Відтак загальна сума коштів при купівельній операції обійшлася французам у 950 000 корон, що, як подекувалося, становило лише 10 % від реальної суми [15]. Французькі магнати не гаяли часу, особливо в момент, коли нафтовий промисел Східниці, Урича, Борислава, Мражниці та Тустанович почав нормалізовувати свій ритм після економічної кризи 1905 р.

Впродовж 1912 – 1914 рр., тобто у переддень світової війни, у Східниці серйозно збільшувалася кількість нових фірм, які брали в оренду ґрунти, що перебували в руках сталих капіталовкладників, набуваючи тим самим статусу організації із обмеженою відповідальністю. В цей час все більше проникав французький та бельгійський капітал, що було спричинене вигідними умовами контрактів, які укладалися через державний нагляд та з орендою на 25 років.

Наведемо приклад із розвитком одної із таких молодих приватних нафтових фірм. Так, у 1912 р. у «Східницькій каліфорнії» набрала потужності французька нафтова компанія з обмеженою відповідальністю «*Maurice Guenot*» [8, 1], центральний офіс якої знаходився в муніципальному місті Лілль в адміністративному окрузі Нор-Па-де-Кале. Директорами були французи Жорж (Георг) Глярін і Моріс Ж'уенот, а заступником був Альфред Бж'увард [6, 2, 4]. Заснування східницької філії відбувалося десь у серпні 1912 р., адже, починаючи вже від 2 вересня, власники вели переговори із дрогобицьким адвокатом д-м Арнольдом Сегалом про оформлення необхідної документації та оплати всіх канцелярських та юридичних послуг (понад 100 000 корон) [6]. Офіційно філія французької компанії у Східниці під назвою «*Schodnicka Spółka naftowa Maurice Guenot Sp.*» розпочала роботу 6 вересня 1912 р., а її завідувачем із центральним офісом в Дрогобичі став адвокат А. Сегал, який здійснював від імені французів усі необхідні

фінансові операції з Австро-Угорським державним банком, східницькою гміною та промисловцями [6, 3]. 4 жовтня 1912 р. у дрогобицькій канцелярії адвоката д-ра А. Сегала дирекція уклала контракт із дрогобицьким власником копалень Зигмундом Фургальським [8, 3]. Було представлено чотири документи (нафтовий контракт стверджений в Дрогобичі 7 липня 1912 р.; додаткова декларація від 18 липня 1912 р.; ситуаційний план нафтової ділянки від 4 вересня 1912 р.; посвідчення цісарсько-королівського окружного гірничого уряду в Дрогобичі від 4 вересня 1912 р.), згідно яких нафтова компанія отримала право добувати земельні копальни та мінерали на території № pg.1k.1592/4 означеної на ситуаційному плані Східниці умовними літерами «а, h, i, i» під назвою «*Klara Schodnica*» загальною площею 45 арів [8, 3–4]. Земля межувала із такими нафтовими ґрунтами: «*Zygmund-Schodnica*», «*Bolesław-Schodnica*», «*Ludwik-Schodnica*», «*Chiel-Schodnica*», «*Janiana-Schodnica*», «*Wanda-Schodnica*», «*Rozalia-Schodnica*» та частиною залишеної землі від «*Klara-Schodnica*», які продовжувати перебувати у власності З. Фургальського [8, 7]. Згідно контракту компанія отримала можливість добувати ропу на означеній ділянці терміном на 25 років до 25 липня 1937 р. Натомість З. Фургальський отримував лише орендні % і позбавлявся будь-якого впливу на цей ґрунт. Разом із нафтовим ґрунтом східницька філія «*Maurice Guenot*» одержувала на свою користь податок брутто у розмірі 21 %, які раніше слід було виплачувати від різних частин цього ґрунту іншим користувачам: східницькій гміні (15 %), пані Анні Розенберг (1/2 %), пані Розалії Моргенштерн (0, 7425 %), пані Терезії Фургальській (0, 6188 %), д-р Владиславу Шайні (0, 6187 %), пані Ванді Лодзінській (0, 55 %), Леону Франклю (0, 55 %), Тимофію Лящу (0, 4125 %), пані Яніні Ройхровій з Шелевських (0, 275 %), пані Кларі Каммерман (0, 7425 %), пані Тоні Каммерман (0, 3094 %), Ізалі Шпіцман (0, 3712 %) і Салі Шпіцман (0, 3094 %) [8, 5зв.–6]. Таким чином 21 % грошових надходжень залишалося на користі нової нафтової компанії. Згідно контракту «*Maurice Guenot*» зобов'язувалася виплачувати на користь східницької гміни два види податків, які залежали від кількості видобутої та транспортованої ропи: метровий та податок за трубопровід (*ruogosiągowy*) [8, бзв.]. За умовами контракту власники нафтової фірми отримували можливість використовувати воду з ґрунту виключно для потреб нафтових копалень. Стосовно користування доріг, то власники фірми повинні були долучатися до їхнього впорядкування у тій же мірі, що й інші нафтові компанії [8, 7]. Без відома З. Фургальського фірма не мала права продавати землю, а також будувати будівлі не пов'язані із традиційними

вимогами для здійснення нафтового промислу [8, 7зв.]. Зауважимо, що необхідною умовою контракту була сплата додаткового податку на користь східницької гміни, яку здійснювала сторона, що надавала східницький пляц в оренду. Так, за умовами даного контракту 1912 р. З. Фургальський мав виплатити на користь сільського бюджету 50 000 корон, при цьому, він міг сплачувати від кількості видобутої ропи в співвідношенні з 10 000 кг ропи – 200 корон, а виплата тривала до моменту накопичення загальної суми [8, 8]. Зі свого боку нафтова компанія «*Maurice Guenot*» повинна була розпочати буріння власного першого шибу до 29 грудня 1912 р. за канадською методикою. Вважалося, що шиб має приносити не менше 15 цистерн або 10 000 кг ропи щомісяця. Після того, як запас ропи у даному шибі зменшився б, фірма мала заморозити об'єкт і через 3 місяці розпочати будівництво другого, і т. д. [8, 9]. Часовий застій в роботі шибу не міг перевищувати термін 45 днів на рік або 14 одноразово. Згідно декларацій фірми «*Maurice Guenot*» у середині жовтня 1912 р. перший шиб розпочав добування ропи на глибині 300 м., після чого перед 15 червня 1914 р. філія пробурила другий шиб, а до 15 вересня 1914 р. – третій [8, 14–15].

Як і більшість нафтових компаній, які діяли у Східниці, фірма «*Maurice Guenot*» завжди прагнула налагодити якісне постачання води для потреб своїх шибів. Наприклад, збереглося докладне листування між «*Maurice Guenot*» та окружним гірничим управлінням в Дрогобичі (з центром у Кракові) з приводу необхідного водяного горизонту, який потрібно було регулювати в період від 1 серпня 1912 р. до 23 серпня 1913 р. на території нафтового ґрунту «*Zuzanna*» [7, 1–5]. 9 листопада 1912 р. гірничий уряд надіслав на ім'я власника ґрунтів у Східниці нафтового магната З. Фургальського інструкцію, щодо організації нового шибу. Оскільки земля, якою користувалася фірма «*Maurice Guenot*», в основному орендувалася у З. Фургальського, йому було доручено прослідкувати, щоб новий шиб «*Zuzanna-I*» був збудований до 1 квітня 1913 р. При цьому вимагалось, щоб перед виконанням робіт, пов'язаних із будівництвом копальної вежі, слід було обрати відповідного керівника для регулювання бурових робіт. Після завершення усіх будівельних робіт треба було владнати рух супроводжуючої води, яка піднімалася із надр в процесі буріння, для того щоб не зашкодити роботі інших шибів та спрямувати її необхідну кількість для добування озокериту. Новій копальні «*Zuzanna-I*» уряд надав специфікацію I-го класу небезпеки [7, 3]. 9 листопада 1912 р. гірничий уряд та працівники фірми розробили спільний план розвитку нафтового ґрунту «*Zuzanna*», а 13 листопада гірничий уряд повідомив власників фірми,

що для того, аби продовжити роботу однойменного шибу «*Zuzanna-I*», необхідно впродовж трьох місяців впорядкувати дозвіл на інтабуляцію водного ресурсу [7, 2]. 18 грудня 1912 р. з Кракова прибув делегат для ревізії новозбудованого шибу, якому фірма заплатила 51 корону 58 грошей на погашення витрат за дорогу та харчування [7, 6]. Зауважимо, що цього ж дня до А. Сегала прийшов лист з Борислава від керівників «Фундушу будівництва дороги в Східниці» з проханням терміново оплатити 700 корон на будівництво дороги до шибу «*Zuzanna-I*», що було пов'язане із наказом гірничого уряду [6, 18].

3 грудня 1912 р. управителем шибу «*Zuzanna-I*» було призначено пана Євгеніуша Леопольда Токарського (інколи звали Юліушем, народився 1882 р. у Львові) [7, 12], якого офіційно ствердив 30 грудня гірничий уряд в Дрогобичі [7, 7]. Згідно рекомендаційного свідчення, наданого Є. Токарському 16 березня 1911 р. дізнаємося, що перед призначенням на нову посаду він проходив практику в бориславській нафтовій акціонерній спілці «*Joanna*», яка підпорядковувалася Галицькому карпатському нафтовому товариству (*der Galischen Karpaten-Petroleum-Actien-Gesellschaft*), де виконував обов'язки помічника керівника копальні впродовж 28 червня 1908 – 15 березня 1911 рр. (працював на копальнях «*Filip*», «*Elza*», «*Lilien*», «*Laura*» і «*Bertold*» [7, 12]). Характеризуючи його характер дирекція бориславських копалень зазначила, що «це чоловік здібний та працьовитий і дуже відповідально виконує свої обов'язки» [7, 8].

Після того, як шиб «*Zuzanna-I*» було збудовано та запущено в дію, 3 березня 1913 р. гірничий уряд провів першу ревізію об'єкту, під час якої було зроблено кілька серйозних зауважень: 1) на другому поверсі вежі копальні слід було зробити додаткове поперечне перекриття, а також збудувати рятунковий балкон, який мав бути одразу зареєстрований у бюро із техніки безпеки на виробництві; 2) центральний гвинт, на якому трималася вісь шківів був погано зафіксований; 3) потрібно було змонтувати куліси, які б відгороджували парову машину від інших приміщень шибу; 4) підлога була недостатньо заповнена піщаником; 5) сертифікат парового котла слід було терміново пред'явити в Дрогобич для перевірки; 6) не було здійснено фахового огляду електричного обладнання та освітлення; 7) в канцелярії шибу не було плану обладнання, схеми копальні, профілю бурової установки, а також зразків ґрунтів, добутих з надр землі, які мали зберігатися в скляних ковбах; 8) відсутня ogrivальня для робітників [7, 16]. 23 березня 1913 р. відбулася ще одна перевірка, яка виявила більшість попередніх зауважень невиконаними, тому 14 квітня гірничий уряд надіслав до

Є. Л. Токарського листа із застереженням, що якщо до 25 квітня вади не будуть виправлені шиб буде закритий у судовому порядку [7, 16]. Така політика гірничого уряду безумовно свідчить про певну перемогу робітничих страйків, адже мова йшла і про безпеку робітників, їх обігрів і захист від нещасних випадків при роботі з машинами. В своєму листі уряд зобов'язав керівництво шибу одночасно підготувати у двох екземплярах плани змін в розташуванні бурових споруд і електромагістралі [7, 16]. 26 березня 1913 р. копальня все ж заплатила 23 корони 37 галлерів для вдосконалення гірничого обладнання [6, 22]. Щоправда після третьої ревізії 4 пункти знову були не виконаними, серед них і будівництво обігрівальні для робітників. Цього разу уряд надав останню відстрочку до 10 травня 1913 р. [7, 17].

Є відомості, що на початку липня 1913 р. фірма «*Maurice Guenot*» хотіла прийняти на роботу нового керівника Семена Крега, але йому відмовив гірничий уряд, оскільки він не мав 4-літньої практики після закінчення гірничо-бурової школи [7, 18]. Проте його все ж було взято на роботу, через що гірничий уряд до кінця липня погрожував фірмі закрити шиб [7, 19]. Проте 26 липня, після того, як С. Крег з'явився в Дрогобич і склав необхідні іспити, йому було дозволено працювати на одному із шибів [7, 20–21]. Зауважимо, що бажаючих обійняти посаду керівника одної із копалень французької фірми було чимало, адже оплата праці в закордонних компаніях була суттєво вищою. Так, в архіві східницької філії фірми «*Maurice Guenot*» зберігся лист від якогось В. Левицького, відправлений 27 липня 1913 р. зі Східниці, у якому чоловік просив А. Сегала взяти його на посаду керівника копальні «*Zuzanna*» [6, 20], проте доля цього прохання поки що невідома.

Одночасно на шибі «*Zuzanna-I*» станом на 24 липня 1913 р. виникла проблема із водою, яка все більше і більше надходила з надр до поверхні. Під час одної із ревізій делегат від гірничого уряду виявив 10 запломбованих труб, якими стримувалося стихійне заливання місцевих ґрунтів. У зв'язку із цим влада зобов'язала керівництво копальні продовжити бурити ці водяні отвори далі до глибини 140 +/- 20 м, щоб зменшити тиск і забезпечити природній відхід води у надра. Для цього фірма мала виплатити 111 корон 82 гроші [7, 22]. І хоча до 30 серпня основна водяна скважина «В № 1» була запломбована, кілька погано законсервованих отворів й надалі повільно виливали воду на поверхню, що порушувало відповідні домовленості контракту, а також гірничче законодавство [7, 23–24].

Однак роботи продовжувалися, а керівництво «*Maurice Guenot*» вже навіть уклало восени 1913 р. контракт із транзитною нафтовою спілкою

з обмеженою відповідальністю «*Spitzman, Kamerman, Morgenstern*» про перекачування нафти із східницького шибу «*Zuzanna-I*» до своїх збірників ропи в Бориславі [9, 1]. Переговори розпочалися 28 жовтня 1913 р., коли було укладено чорновий варіант контракту, а 2 вересня чистовий [9]. За умовами контракту транзитна фірма зобов'язувалася якісно і швидко транспортувати ропу, яка мала бути очищена від води, допустима норма якої не повинна була перевищувати 5 % [9, 1зв.]. Загалом оплата транспортування через трубопровід дорівнювала 33 галлери за 100 кг товарної ропи [9, 2].

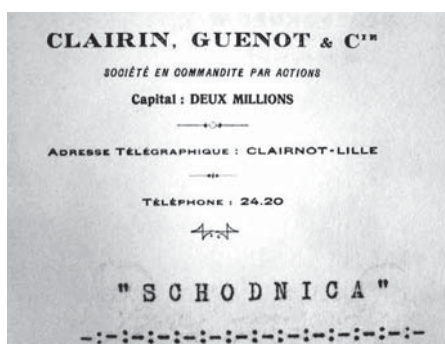
Зауважимо, що впродовж роботи шибу «*Zuzanna-I*» філія на початках ухилялася від сплати шибового податку на користь східницької гміни, керівництво якої змушено було звернутися за допомогою до свого дрогобицького адвоката д-ра Александра Бергверка. 11 березня 1913 р. адвокат надіслав листа до д-ра А. Сегала із застереженням, що у випадку, якщо східницька філія компанії «*Maurice Guenot*» не виплатить громаді Східниці 1 254 корони 37 грошей шибового податку (за 2 787, 5 сажні землі згідно попередніх домовленостей із З. Фургальським від 7 липня 1912 р.), А. Бергверк змушений буде розпочати судовий процес, чого, мовляв, йому не дуже то й хотілося б [6, 16]. Зрештою, до кінця березня 1913 р. А. Сегал перерахував необхідні кошти за оренду землі під шибом «*Klara*», щоправда Східницька казна отримала лише 809 корон 27 галлерів, адже адвокат А. Бергверк вирішив залишити собі гонорар у розмірі 445 корон 10 галлерів. Тоді громада розпочала вияснення окремої справи із власним адвокатом [6, 17].

Нафтові шиби східницької філії французької компанії «*Maurice Guenot*» не припиняли своєї роботи до серпня 1914 р., коли на території «Галицької Каліфорнії» у зв'язку із наступом російських військ (кінних дивізій генерала О. Павлова та О. Каледіна) влада тимчасово заморозила роботу нафтового промислу. До травня 1915 р. нафтовий промисел Східниці майже повністю був розблокований, а видобуток ропи в умовах війни став навіть інтенсивнішим. Хоча є не підтвержені свідчення, що робітників у промислі серйозно бракувало через посилену рекрутську компанію з боку держави. До наших днів зберігся унікальний журнал нафтової акціонерної компанії «*Jan Zeitleben*» за 1914 – 1916 рр., який зафіксував відносно стабільний баланс видобутої та перекачаної ропи кожної із східницьких фірм, які орендували її транзитні послуги [10]. В умовах війни промислові послуги французької фірми «*Maurice Guenot*» мали важливе значення для воєнізованої економіки Франції, оскільки її армія щоденно потребувала пального та коштів отриманих від добування та продажу чорного золота.

Додатки

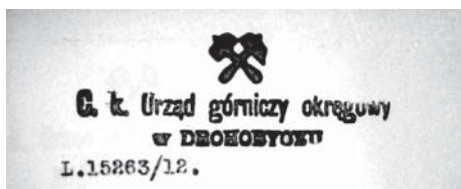
Панорама Східниці 1895 р.
(«Das Erdölgebiet von Schodnica». Автор: Юліан Фаллат. Акварель)

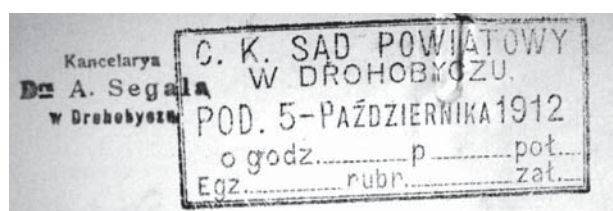
Реквізити фірмового бланку
французької нафтової компанії «Maurice Guenot» (1912 р.)

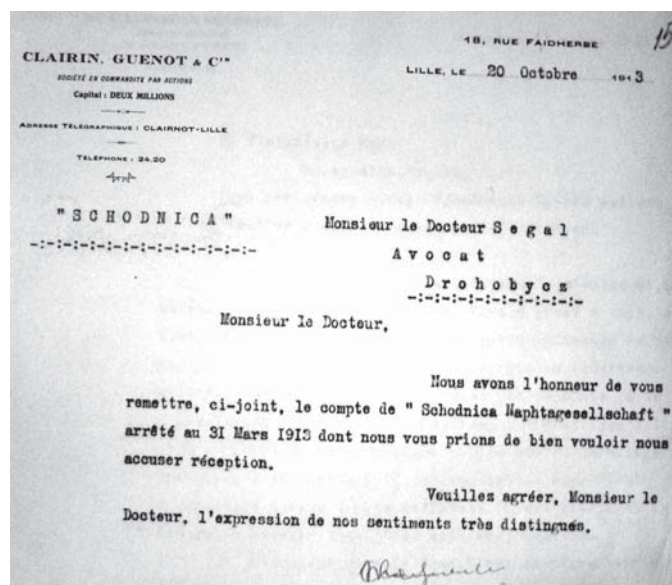
Поштовий штампель французької нафтової компанії «Maurice Guenot» (12 листопада 1912 р.)

Канцелярський штампель цісарсько-королівського Окружного гірничого уряду в Дрогобичі (1912 р.)

Канцелярські штампеля директора східницької філії нафтової компанії «Maurice Guenot», дрогобицького адвоката, доктора права Арнольда Сегала та цісарсько-королівського повітового суду в Дрогобичі (5 жовтня 1912 р.)

Лист Мауриція Ж'уенота до д-ра Альфреда Сегала (20 жовтня 1913 р.)

ЛІТЕРАТУРА

1. Бальтазар Гекет – дослідник Південно-Східної і Центральної Європи. Дослідження і матеріали / [Упорядкування та наукова редакція: М. Вальо, М. Кріль]. – Львів, 2000. – 312 с.
2. Кріль М. Старосамбірщина: історія і культура / М. Кріль. – Львів, Піраміда, 2009. – 600 с.
3. Літописець В. Східниця – Бальнеологічна столиця Карпат / В. Літописець. – Дрогобич, 2009. – 600 с.
4. Микулич О. Життєва і творча діяльність Йогана Зега / О. Микулич. / Іван Зег. Серія: Видатні постаті у нафтовій історії міста Борислава. – Дрогобич, 2008. – С. 5–71.
5. Центральний державний історичний архів України у Львові (далі – ЦДІА України у Львові). – Ф. 264. – Оп. 1. – Спр. 1. – Арк. 16.
6. ЦДІА України у Львові. – Ф. 264. – Оп. 1. – Спр. 1. – Арк. 24 арк.
7. ЦДІА України у Львові. – Ф. 264. – Оп. 1. – Спр. 3. – Арк. 24 арк.
8. ЦДІА України у Львові. – Ф. 264. – Оп. 1. – Спр. 4. – Арк. 21 арк.
9. ЦДІА України у Львові. – Ф. 264. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арк. 7 арк.
10. ЦДІА України у Львові. – Ф. 276. – Оп. 1. – Спр. 13. – Арк. 34 арк.
11. Чорновол І. Імперія нафти (Alison Fleig Frank. Oil Empire. Visions of Prosperity in Austrian Galicia. London & Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 2005. 343 p.) / І. Чорновол // ДКЗ. – Вип. XVI. – Дрогобич, 2012. – С. 607–611.
12. Brzozowski S. Stanisław Szczepanowski – pionier rozwoju górnictwa naftowego / S. Brzozowski // Historia polskiego przemysłu naftowego / Praca zbiorowa pod red. R. Wolwiczca. – Т. 1. – Brzozów-Kraków, 1994. – С. 36–52.
13. Bujak Fr. Galicya / Fr. Bujak. – Т. II. – Lwów-Warszawa, 1910. – 492 s.
14. Kamiński Zd. Przemysł naftowy w Galicyi a w Rumunii w ostatnich latach / Zd. Kamiński // Przegląd techniczny: tygodnik poświęcony sprawom techniki i przemysłu. – № 18. – Warszawa, 1908. – С. 227–228.
15. Kronika / Sprzedaż Schodnicy // Tygodnik samborsko-drohobycki: czasopismo polityczno-społeczno-ekonomiczne. – № 27. – 1900. – С. 3.
16. Kronika / Trzy francuzi w Drohobyczu // Gazeta Naddniestrzańska. Dwutygodnik polityczno-ekonomiczno-społeczny. – № 5. – 1884. – С. 5.
17. Przemysł naftowy w Polsce. Zarys historii wraz z opisem techniki pracy w przemyśle naftowym / Red. S. Bartoszewicz, J. Fabiański, S. Sulimirski, S. Weitz, O. Wszyński. – Lwów, 1929. – 68 s.
18. Rybotycki J. Dwie Schodnicy – wieś i osada przemysłowa // Ziemia Drohobycka. – 2004. – Nr. 17–18. – С. 56–61.
19. Wrażenia z pordoży (list czwarty) // Tygodnik samborsko-drohobycki: czasopismo polityczno-społeczno-ekonomiczne. – № 23. – 1905. – С. 2.